

Άρθρο Κωνσταντίνου Φίλη στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»:

Προάγγελος σοβαρής επιδείνωσης

Κωνσταντίνος Φίλης

18.08.2026 • 11:45

Η ανακήρυξη εκ μέρους της **Τουρκίας** δύο **θαλάσσιων πάρκων** σε **Βορειοανατολικό Αιγαίο** και **Ανατολική Μεσόγειο** σε νησιά ιδιαίτερου συμβολισμού και γεωπολιτικής αξίας μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρή επιδείνωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Η επιλογή του χρόνου δεν είναι τυχαία, όπως αποκαλυπτική είναι και η παντελής απροθυμία αναζήτησης μιας μίνιμουμ συνεννόησης με την ελληνική πλευρά. Και όλα αυτά ενώ πριν από λίγες μέρες, με αφορμή το **Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό**, η Άγκυρα κατηγόρησε την Αθήνα για εργαλειοποίηση της προστασίας του περιβάλλοντος και κάλεσε σε αποφυγή μονομερών ενεργειών σε κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες.

Ελληνοτουρκικά: Τα δύο σενάρια μετά τα θαλάσσια πάρκα

Πλέον η **Άγκυρα** επιχειρεί να επιβάλει νέα τετελεσμένα, περιφρονώντας για μία ακόμη φορά κάθε έννοια και ερμηνεία, ακόμη και διασταλτική, του **Δικαίου της Θάλασσας**, από τη στιγμή που τα θαλάσσια πάρκα, όταν μονομερώς ορίζονται από ένα κράτος, δεν μπορούν να υπερβαίνουν την έκταση της **αιγιαλίτιδας ζώνης**. Στην περίπτωση των δύο περιοχών, η Τουρκία υπερβαίνει την αιγιαλίτιδα ζώνη της, που βάσει του Δικαίου της Θάλασσας σημαίνει ότι θα έπρεπε να έρθει σε μια συνεννόηση (arrangement) με το όμορο κράτος, με το οποίο μοιράζεται τα διεθνή ύδατα, για να συμφωνήσουν από κοινού τις περιοχές θαλάσσιας προστασίας (marine protected areas).

Το **διάταγμα Ερντογάν** μετατρέπει **διεθνή ύδατα** σε θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή, με την Τουρκία να δύναται να ασκήσει ειδικές αρμοδιότητες που συνεπάγονται όρους για την άσκηση ελευθεριών της ανοικτής θάλασσας και στην πράξη αποκόπτει την αλληλουχία των **Λήμνου και Σαμοθράκης**, ενώ η πρόσβαση στο **Καστελλόριζο** διά θαλάσσης θα μπορούσε ακόμη και να χρειάζεται την τήρηση των όρων της τουρκικής πλευράς. **Ουσιαστικά, η Τουρκία αποπειράται να αποξενώσει το Καστελλόριζο από τον υπόλοιπο νησιωτικό κορμό της Ελλάδας.** Στην περίπτωση του Βορειοανατολικού Αιγαίου, ναι μεν δεν επηρεάζεται η διεθνής ναυσιπλοΐα, καθώς αφήνει το στόμιο των Στενών ανοικτό, ωστόσο επιβάλλει περιορισμούς στην επικοινωνία μεταξύ ελληνικών νησιών και πιο συγκεκριμένα Λήμνου και Σαμοθράκης, κλείνοντας μάλιστα και

τον **κόλπο του Ξηρού**. Η ελληνική πλευρά οφείλει να τονίσει προς πάσα κατεύθυνση, ιδίως στην παρούσα συγκυρία (βλ. βίαιη μεταβολή στη λειτουργία θαλάσσιων αρτηριών), τον εν λόγω παραλογισμό, καθώς **καμία χώρα δεν μπορεί με εσωτερικά διατάγματα/αποφάσεις να παρακωλύει την κυκλοφορία σε διεθνή ύδατα**.

Ελληνοτουρκικά: Επιστροφή στις εργοστασιακές ρυθμίσεις

Στην πράξη η Αγκυρα, παρά τις προφορικές διαβεβαιώσεις ότι τα **εθνικά θαλάσσια πάρκα** δεν θα επηρεάσουν την **ελευθερία της ναυσιπλοΐας**, επιδιώκει να επιβάλει με παράνομο και άκομψο τρόπο τους όρους της, μεταξύ άλλων, και σε άλλες δραστηριότητες ανοικτής θάλασσας, όπως η αλιεία και η θαλάσσια επιστημονική έρευνα, καταλαμβάνοντας ουσιαστικά περιοχές διεθνών υδάτων ώστε να ενθυλακώσει **ελληνικά νησιά** εντός των τουρκικών θαλασσίων πάρκων.

Εύλογα αυτή η ενέργεια **δεν μπορεί να μείνει αναπάντητη** από την ελληνική πλευρά, αρχικά, ακόμη και με την επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης μας νοτίως της Κρήτης. Ετσι κι αλλιώς, η ανησυχητική αυτή εξέλιξη γίνεται ακόμη πιο προβληματική, αν τη συνδυάσουμε τόσο με τη σημαντική αύξηση των **παραβιάσεων του ελληνικού χώρου**, αλλά και των **υπερπτήσεων**, όσο και με την αυτοπεποίθηση της τουρκικής ηγεσίας, απόρροια των πρόσφατων εξελίξεων στη Μέση Ανατολή και βεβαίως της απόλυτα λειτουργικής σχέσης μεταξύ Ερντογάν και Τραμπ. Χωρίς καμία υπερβολή, πρόκειται για **προάγγελο επόμενων ενεργειών** σε ανάλογο πνεύμα και κατεύθυνση.

Φθηνές παραβιάσεις, ακριβές αναχαιτίσεις

Σε μια κρίσιμη στροφή του διεθνούς συστήματος, όπου η διεθνής δικαιοκρατική τάξη κλονίζεται συθέμελα, φαίνεται πως η Άγκυρα κρίνει ότι είναι τώρα η κατάλληλη στιγμή να ξεδιπλώσει πιο εμφαντικά την αναθεωρητική της αντίληψη περί «**Γαλάζιας Πατρίδας**». Και θα πρέπει να αναμένουμε ότι αυτή είναι η πρώτη από μια σειρά κινήσεων που θα ακολουθήσουν, με προβληματικό το στοιχείο ότι τα δύο πρώτα θαλάσσια πάρκα ορίστηκαν στα απώτατα όρια των θαλασσίων συνόρων μας, άρα σε επόμενη φάση κάτι ανάλογο θα επιχειρηθεί για επιπλέον **ελληνικές νησιωτικές περιοχές**, ώστε αυτές να αποκοπούν και να δημιουργηθεί έτσι ένας ασφυκτικός (και ψυχολογικός) κλοιός προκειμένου να καταστούν ευάλωτες έναντι των τουρκικών ορέξεων.

*** Ο κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων και καθηγητής του Αμερικανικού Πανεπιστημίου Ελλάδος. Κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος το βιβλίο «Η νέα παγκόσμια τάξη. Το δίκαιο της ισχύος».**